

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 360/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Miroslavom Miertom, advokátom, M. R. Štefánika 820/7, Žilina, proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 3 Tos 129/2021 z 1. decembra 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. januára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Tos 129/2021 z 1. decembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“). Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Navrhuje tiež odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia a „odložiť výkon“ hlavného pojednávania v jeho veci.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre pokračovací zločin neoprávneného zaobchádzania s látkami s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom podľa § 176 ods. 1, ods. 2 písm. c) a ods. 3 písm. b) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona a pre pokračovací prečin ohrozovania zdravia závadnými potravinami a inými predmetmi podľa § 168 ods. 1 a 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona,

ako aj pre pokračovací obzvlášť závažný zločin legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 3 písm. c), ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom do 21. decembra 2020 s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Sťažovateľ je stíhaný väzobne a jeho väzba začala plynúť 18. februára 2020 o 06.35 h.

3. Uznesením Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) č. k. 50 Tk 1/2021 z 29. októbra 2021 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu, ako aj jeho návrh na nahradenie väzby prevzatím záruky dôveryhodnými osobami, písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka a peňažnou zárukou.

4. Napadnutým uznesením bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ pred ústavným súdom proti napadnutému uzneseniu namieta, že trvanie jeho väzby je neprimerané (i), že odôvodnenie väzobných dôvodov všeobecnými súdmi je len abstraktné (ii), nedostatočnosť odôvodnenia možnosti nahradenia jeho väzby (iii) a napokon aj nepríslušnosť konajúceho súdu (iv).

6. Na podporu týchto svojich námietok uvádza, že záver okresného súdu a krajského súdu o tom, že by sa v prípade prepustenia z väzby na slobodu nezapojil do legálnej ekonomicky prínosnej činnosti je len všeobecným konštatovaním.

7. Vo vzťahu k tzv. útekovej väzbe tvrdí, že bez platného cestovného pasu by vôbec nemohol utiecť.

8. Poukazuje tiež na to, že požiadal o konanie o dohode o vine a treste a s orgánmi činnými v trestnom konaní spolupracuje. V prípade uzavretia dohody o vine a trestu mu navyše hrozí podstatne nižší trest.

9. Pre totožný skutok je stíhaný aj v Poľsku, a preto mu jeho väzba na Slovensku bráni v možnosti vypovedať pred zahraničnými orgánmi.

10. Napokon tvrdí, že príslušným na rozhodovanie v jeho veci by mal vzhľadom na závažnosť údajnej trestnej činnosti byť Špecializovaný trestný súd.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práv sťažovateľa podľa ústavy, listiny a dohovoru napadnutým uznesením, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a o zamietnutí žiadosti o nahradenie väzby.

12. Ústavný súd na úvod pripomína svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že každé pozbavenie slobody musí byť „zákonné“, t. j. musí byť vykonané „v súlade s konaním ustanoveným zákonom“, a okrem toho každé opatrenie, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, musí byť zlučiteľné účelom čl. 17 ústavy, ktorým je ochrana jednotlivca proti svojvôli (II. ÚS 55/98, III. ÚS 7/00,

I. ÚS 177/03). Požiadavku obsiahnutú v tomto článku nemožno definovať *in abstracto*, ale musí sa posúdiť podľa okolností každej veci vrátane toho, čo v sťažnosti uviedol sťažovateľ (I. ÚS 109/03). Ústavný súd preto v prípade čl. 17 ústavy môže a musí uplatniť určitú revíziu právomoc, avšak bez toho, aby sám hodnotil skutočnosti, ktoré viedli všeobecný súd k tomu, že uprednostnil určité rozhodnutie pred iným. Jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách, nie však konať ako všeobecný súd tretej alebo štvrtej inštancie; takéto konanie by bolo porušením obmedzenia, ktoré vyplýva z rozdelenia ústavnej ochrany základných práv alebo slobôd medzi všeobecné súdy a ústavný súd v čl. 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 165/02).

13. Vo vzťahu k rozhodovaniu všeobecných súdov vo väzobných veciach je daná právomoc ústavného súdu len na preskúmanie dôvodu a spôsobu obmedzenia osobnej slobody, t. j. či proti osobe, ktorá sa berie do väzby (alebo je vo väzbe), bolo vznesené obvinenie, rozhodnutie o väzbe sa odôvodnilo aj skutkovými okolnosťami, o väzbe rozhodoval súd, obvinený bol do väzby vzatý pre konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu vyjadrenú v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku alebo okolnosti uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia, a osoba bola vzata a držaná vo väzbe len na čas dovolený zákonom, resp. konkrétnym rozhodnutím väzobného súdu o predĺžení väzby (II. ÚS 76/02). Úlohou ústavného súdu je tiež sledovať, či všeobecné súdy v namietaných rozhodnutiach správne aplikujú právo, či dané rozhodnutia sú odôvodnené a či nenesú znaky arbitrárnosti vyúsťujúce do porušenia niektorého zo základných práv a slobôd (III. ÚS 271/07, II. ÚS465/2011).

14. Do obsahu právomoci ústavného súdu nepatrí preskúmať postup, ako aj správnosť skutkových a právnych záverov všeobecných súdov, ktorý viedol k záveru o existencii zákonného dôvodu na vzatie do väzby. Tento postup skúma opravný súd v riadnom inštančnom postupe, ktorý je funkčne usporiadaný na preskúmanie obsahu trestného spisu, súvisiacich listín, podaní obvineného a prípadne aj ďalších dôkazov osvedčujúcich použitie takéhoto zabezpečovacieho prostriedku, akým je väzba v trestnom konaní (II. ÚS 76/02). Teda ústavný súd ako nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nekoná ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivец pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, IV. ÚS 237/2021).

15. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že jeho väzba trvá už neprimerane dlho (i).

16. Krajský súd v napadnutom uznesení (s. 8) poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ sa nachádzal vo väzbe celkovo 22 mesiacov, z toho vo väzbe súdnej 9 mesiacov. V sťažovateľovej trestnej veci ide podľa názoru krajského súdu o závažnú a z hľadiska zisťovania skutkového stavu dôkazne značne náročnú vec, pričom krajský súd nezistil žiadne také prietahy, ktoré by odôvodňovali námietku sťažovateľa o neprimeranej dĺžke väzby vzhľadom na vecnú a formálnu zložitosť veci.

17. Ústavný súd konštatuje, že na prípadné konkrétne prietahy vo svojej trestnej veci sťažovateľ nepoukázal ani v konaní pred ústavným súdom.

18. Ak sťažovateľ namieta, že konanie v jeho trestnej veci, v ktorej bol aj vzatý do väzby, je už na prvý pohľad neprimerane dlhé, ústavný súd poukazuje na záver krajského súdu o skutkovej i právnej zložitosti danej veci, ako i na celkovú dĺžku konania (začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia zo 17. februára 2020, pozn.).

19. Uvedené závery krajského súdu možno vzhľadom na uvedené považovať v okolnostiach tejto veci za dostatočne relevantné a ústavnoprávne akceptovateľné.

20. Sťažovateľ ďalej tvrdí, že jeho väzba je odôvodnená len všeobecne a abstraktne (ii).

21. Podľa názoru krajského súdu vyjadreného v napadnutom uznesení (s. 9) neboli u sťažovateľa oslabené väzobné dôvody podľa § 71 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), keď naďalej pretrvávajú obava z jeho úteku a skrývania sa sťažovateľa, ako aj obava z pokračovania v trestnej činnosti. Krajský súd odkázal na dôvody uvedené okresným súdom na s. 11 až 13 odôvodnenia jeho uznesenia a zdôraznil, že vo veci sťažovateľa ide o cezhraničnú trestnú činnosť, do ktorej mali byť zapojené aj osoby žijúce mimo územia Slovenskej republiky, pričom možno dôvodne predpokladať, že nie všetky tieto osoby boli dosiaľ stotožnené, resp. zadržané a stíhané. Sťažovateľ má podľa krajského súdu so zahraničnými osobami vytvorené intenzívne styky a v zahraničí sa mal opakovane aj zdržiavať. Navyše, sťažovateľovi hrozí trest odňatia slobody vo výmere 12 až 20 rokov, teda trest vysoký. Na uvedenom závere podľa krajského súdu nič nemenia úvahy sťažovateľa o možnosti uloženia nižšieho trestu v prípade uzavretia dohody o vine a treste, ktoré sú v danom štádiu konania predčasné.

22. Vo vzťahu k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku krajský súd poukázal na závažnosť, charakter, rozsah a časové rozpätie údajne spáchanej trestnej činnosti, ako aj jej plánovanosť a vysokú sofistikovanosť. Trestná činnosť mala byť pre sťažovateľa zdrojom značných finančných prostriedkov. Krajský súd opätovne zdôraznil aj to, že nie všetky osoby, ktoré sa mali na trestnej činnosti podieľať, už boli stotožnené, preto hrozí, že sťažovateľ by v prípade prepustenia z väzby na slobodu tieto osoby kontaktoval a pokračoval by v páchaní trestnej činnosti na účel zabezpečenia príjmu.

23. Uvedené závery krajského súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu s ohľadom na námietky sťažovateľa považovať za nedostatočne konkrétne či abstraktne. Krajský súd dostatočným spôsobom objasnil nevyhnutnosť väzby sťažovateľa s odkazom na okolnosti jeho veci, pričom jeho závery neboli zo strany sťažovateľa pred ústavným súdom relevantným spôsobom spochybnené.

24. Ústavnému súdu neprislúcha nanovo vyhodnocovať skutkové okolnosti danej veci. V konaní o ústavnej sťažnosti proti väzobnému rozhodnutiu však musí ústavy súd preveriť, či všeobecné súdy o. i. dostatočným spôsobom reagovali na konkrétne námietky osoby obmedzenej na osobnej slobode. Z citovaných častí odôvodnenia napadnutého uznesenia podľa názoru ústavného súdu vyplýva, že krajský súd si túto svoju povinnosť splnil.

25. Pokiaľ sťažovateľ tvrdí, že bez cestovného pasu by ani len nemohol utiecť a skrývať sa, z predložených dokumentov skutočne vyplýva, že sťažovateľ túto svoju námietku pred krajským súdom uplatnil, avšak zo strany krajského súdu na ňu nedostal priamu a konkrétnu odpoveď.

26. Ústavný súd však túto námietku sťažovateľa v okolnostiach danej veci nevyhodnotil ako podstatnú, resp. takú, ktorá by mohla mať vplyv na rozhodnutie krajského súdu o jeho

sťažnosti. Skutočnosť, že sťažovateľ nemá platný cestovný pas, totiž bez ďalšieho nevyklučuje hrozbu jeho úteku, resp. hrozbu skrývania sa.

27. Sťažovateľ ďalej namieta nedostatočné odôvodnenie možnosti nahradenia jeho väzby (iii).

28. Krajský súd v napadnutom uznesení (s. 9) k tejto námietke poukázal na povahu daného prípadu, ako aj závažnosť, charakter, rozsah a časové rozpätie údajne spáchanej trestnej činnosti (pozri aj bod 2 tohto uznesenia). Navyše, v prípade sťažovateľa možno väzbu nahradiť len výnimočnými okolnosťami prípadu, ktoré u sťažovateľa podľa názoru krajského súdu absentujú (§ 80 ods. 2 Trestného poriadku).

29. Ústavný súd vníma argumentáciu sťažovateľa o tom, že jeho spolupráca s orgánmi činnými v trestnom konaní a s tým súvisiaca snaha o uzatvorenie dohody o vine a treste svedčia v prospech existencie výnimočných okolností, zároveň však rešpektuje právomoc a mieru úvahy všeobecných súdov o tom, či a v akom štádiu možno takúto skutočnosť považovať za výnimočnú okolnosť.

30. Preto ani túto námietku sťažovateľa nebolo možné vyhodnotiť ako dôvodnú.

31. Napokon sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti namieta aj to, že v jeho veci rozhoduje nepríslušný súd (iv).

32. K tejto námietke krajský súd veľmi stručne uviedol (s. 10), že okresný súd ju nepovažoval za dôvodnú a nariadil termín hlavného pojednávania.

33. Ústavný súd konštatuje, že predmetnú námietku sťažovateľa uplatnenú pred ústavným súdom je nateraz potrebné považovať za predčasnú, pretože sťažovateľ bude mať v priebehu trestného konania možnosť predniesť ju príslušnému všeobecnému súdu rozhodujúcemu vo veci samej, a to prinajmenšom v prípadnom odvolaní, resp. dovolaní, keďže táto námietka je podľa Trestného poriadku odvolacím i dovolacím dôvodom.

34. Rovnako túto námietku sťažovateľ mohol a stále môže predniesť pre súdom rozhodujúcim o jeho trestnom obvinení (obžalobe), nie sprostredkovane v konaní, v ktorom sa rozhoduje o jeho väzbe (II. ÚS 211/2022).

35. Vzhľadom na uvedené ani strohé konštatovanie krajského súdu k tejto námietke sťažovateľa nemôže vyvolať zásah ústavného súdu, ktorého sa sťažovateľ domáha.

36. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie svojich práv aj podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 36 ods. 1 listiny, ústavný súd konštatuje, že tieto sa na rozhodovanie o sťažovateľovej väzbe nevzťahujú. Uvedené však nebránilo možnosti ústavnoprávneho prieskumu sťažovateľových námietok cez čl. 5 dohovoru a čl. 17 ústavy, ktoré práva zaručené v označených ustanoveniach primerane garantujú aj vo vzťahu k väzobným rozhodnutiam (porov. I. ÚS 200/06, III. ÚS 277/07).

37. Zohľadňujúc všetko už uvedené, ústavnú sťažnosť bolo potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako neprípustnú a podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

38. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku už ústavný súd o ďalších návrhoch sťažovateľa nerozhodoval, pretože takéto rozhodovanie stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 23. júna 2022

Miloš Maďar
predseda senátu